

Mr. sc. Dean Rahan<sup>1</sup>

## **SPECIFIČNE (UZGREDNE) UGOVORNE ODREDBE KOD UGOVORA PROFESIONALNIH KOŠARKAŠA U ODNOSU NA FIBA BOOK 3 INTERNA PRAVILA I BYLAWS EUROLEAGUE – „LETTER OF CLEARANCE“ I „BUY OUT AGREEMENT“**

*UDK: 347.4 : 796.323*

*DOI: 10.31141/zrpf.2022.59.143.131*

*Stručni rad*

*Primljeno: 24. 01. 2022.*

Autor u ovom radu daje pregled i analizu pozitivnih odredbi specijalnih propisa koje reguliraju pravne odnose kod transfera profesionalnih košarkaša, kao i raskida profesionalnih ugovora o igranju profesionalnih košarkaša. Posebno se analiziraju odredbe FIBA Book 3 Interna Pravila i Bylaws Euroleague, s obzirom na izlazna pisma i odštetne sporazume (letter of clearance i buy out agreement), između klubova i profesionalnih igrača. Također se daju primjeri predmetnih ugovora, kao i njihovih posebnih (uzgrednih) odredbi, uz prijedlog mogućih rješenja u slučaju neslaganja ugovornih stranaka (klubova i igrača). Nadalje se ukazuje na ograničenu mogućnost rješavanja nastalih sporova u navedenim situacijama kod nadležnih tijela FIBA-e (Fédération Internationale de Basketball), te se u tom smislu daje prikaz arbitražnog postupanja kod BAT-a (Basketball Arbitral Tribunal). Autor obrađuje i specifične slučajeve koji su se dogodili u praksi u odnosu na uzgredne ugovorne odredbe iz kojih su proizašli sporovi, čije je poznavanje potrebno kako bi se u budućnosti osiguralo učinkovito rješavanje postupaka ispred FIBA-e, ali i arbitražnih postupaka pred BAT-om.

**Ključne riječi:** *ugovorne odredbe, košarka, odšteta, izlazno pismo, raskid ugovora, odluke*

### **1. UVOD**

Na početku je dovoljno reći kako je u sezoni 2019./2020. na svijetu odrađeno više od 8900 košarkaških transfera, od čega samo u zemljama Europske unije, Rusije, Izraela i Turske, oko 5000, što nam daje isti toliki broj ugovora koji su sklopljeni radi realizacije tih transfera, a samim time nam ukazuje na potrebu detaljne obrade i analizu tih ugovora.<sup>2</sup>

Košarkaški transferi profesionalnih igrača danas su među najskupljima na svijetu, s obzirom na to da je košarka postala jedan od najmasovnijih sportova, koji prati ogroman broj ljudi željnih kvalitetnih poteza i rezultata vrijednih divljenja. Zbog

---

<sup>1</sup> Mr. sc. Dean Rahan, odvjetnik u Supetru, Hrvatskih velikana 8, e-mail: dean.rahan@gmail.com

<sup>2</sup> FIBA, International Basketball Migration reports: <http://www.fiba.basketball/documents#tab=8fd2e70-830d-49a1-b5bd-8cbeb412c657>, pregled na dan 1. ožujka 2021. godine.

raznoraznih interesa, upliva različitih biznisa, marketinga, te mnogih drugih odnosa, dolazi sve više do zaključenja financijski vrlo vrijednih ugovora između igrača, agenata, trenera i klubova.

Neizbježno s time, događaju se i kršenja, nepoštovanje i povrede takvih ugovora, što proizvodi različite sporove u njihovoj primjeni, pa je stoga potrebno sve više pozornosti posvetiti svim detaljima takvih ugovora, kako bi se izbjegli sporovi.<sup>3</sup>

U tom smislu treba naglasiti kako ovu tematiku reguliraju dvije različite krovne košarkaške institucije, FIBA (Fédération Internationale de Basketball) i EB (Euroleague Basketball),<sup>4</sup> a povezano s tim, svaki od tih propisa ima svoje

---

<sup>3</sup> Košarka se kao sport vrlo brzo probila na međunarodnu scenu. Kao datum nastanka košarke uzima se 1891. godina, dok se „oцем” košarke smatra dr. James Naismith. Dana 18. lipnja 1932. godine, u Ženevi je osnovana Međunarodna košarkaška federacija, poznata pod današnjim nazivom kao FIBA (Fédération Internationale de Basketball). Međunarodna košarkaška federacija (u daljem tekstu: FIBA) predstavlja nezavisnu i neprofitnu organizaciju koja se sastoji od 213 nacionalnih košarkaških saveza. Ona predstavlja autoritet za košarku u cijelom svijetu, koji je kao takav priznat od strane Međunarodnog olimpijskog odbora. Osnovni cilj FIBE jest reguliranje, kontroliranje, nadziranje i usmjeravanje košarkaškog sporta, u muškoj i ženskoj košarci, u svim godišnjim uzrastima. Jedan od osnovnih ciljeva FIBA-e odnosi se na očuvanje pravilnosti i zakonitosti u košarkaškom sportu. Zbog toga Statut navodi da je FIBA odgovorna za osnivanje i upravljanje košarkaškim sudskim sustavom FIBA-e, koji će omogućiti ulaganje žalbi, prigovora i rješavanja sporova. Na toj osnovi, 2006. godine nastao je FIBA-in arbitražni sud „FIBA Arbitral Tribunal – FAT”, sa ciljem rješavanja nastalih sporova u međunarodnoj košarci. Četiri godine poslije, 2010., ovaj Sud je u skladu s Generalnim statutom FIBA-e iz 2010. godine promijenio naziv u onaj koji je i danas na snazi – Košarkaški arbitražni sud „Basketball Arbitral Tribunal BAT”. Danas, BAT predstavlja „pravu” arbitražu zato što su njegove arbitražne odluke u potpunosti izvršive pod okriljem švicarskog prava i Njujorške konvencije o priznanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka. Sjedište arbitraže je u Ženevi, Švicarska, što je značajno zbog primjene prava u sporovima koji se iznose pred Arbitražni sud.

<sup>4</sup> Košarkaška Euroliga (EB) globalni je lider u sportskom i zabavnom biznisu, posvećen vođenju najviših europskih natjecanja profesionalnih košarkaških klubova pod jedinstvenim i inovativnim organizacijskim modelom. U vlasništvu i pod upravom nekih od najuspješnijih i povijesnih klubova na svijetu, EB upravlja i organizira dva vodeća kontinentalna košarkaška natjecanja na kontinentu, EuroLeague Turkish Airlinesa i EuroCup 7DAYS, kao i premijernu izložbu do 18 godina, EB Adidas turnir sljedeće generacije.

specifičnosti koje treba uzeti u obzir prilikom sklapanja ugovora o transferu košarkaša.<sup>5</sup>

## 2. O UGOVORIMA I NJIHOVIM SPECIFIČNIM ODREDBAMA S OBZIROM NA RAZLIČITE SUSTAVE (LIGE) U KOJIMA IGRAJU PROFESIONALNI KOŠARKAŠI

Svaki od tih ugovora ima svoje specifične (uzgredne) odredbe koje ovise o raznim situacijama koje se događaju u takvim transferima. Na primjer, kada se dovodi igrača iz svoje matične zemlje, nije bitno je li domaći ili strani državljanin, tada nije potrebno ishoditi LETTER OF CLEARANCE – PISMO ODOBRENJA (dalje u tekstu: LOC), dok s druge strane, kada se dovodi igrača iz druge zemlje (bilo da je strani ili domaći državljanin), tada je potreban LOC.<sup>6</sup>

---

<sup>5</sup> Primjer Ugovora Euroleague između kluba i igrača/trenera

1. („Ugovor o radu“) kao igrač / trener između kluba \_\_\_\_\_ („Klub“) i \_\_\_\_\_ („Pojedinaac“) i njihov potpis potreban je za sudjelovanje u Euroligi i EuroCup natjecanju („Euroligaška košarkaška natjecanja“), pod upravom i organizacijom Euroleague Ventures S. A., Euroleague Properties S. A. i / ili tvrtke koju oni mogu imenovati (zajedno i pojedinačno pod nazivom „Tvrtke“).

2. Pojedinaac prihvaća igrati / trenirati košarku za Klub tijekom mandata, a posebno pristaje na sljedeće:

a) Sudjelovati u službenim i/ili izložbenim igrama, događanjima i/ili promotivnim aktivnostima koje organiziraju ili provode Tvrtke;

b) Biti dostupan za najmanje šest pojedinačnih ili grupnih nastupa po sezoni (osim bilo kojeg zahtjeva koji su Tvrtke postavile tijekom košarkaških natjecanja Eurolige ili u druge svrhe koje tvrtke mogu odrediti prema svom razumnom nahodjenju);

c) Staviti se na raspolaganje predstavnicima medija za razgovore, u razumnim vremenima i povodom sportskih događaja (uključujući i iz svlačionice, odmah nakon završetka događaja) ili drugih događanja koja su zakazala Tvrtke, osim ako ih ozbiljni razlozi sprečavaju u tome.

d) Pridržavati se svih pravila i propisa Euroligaškog košarkaškog natjecanja, uključujući antidoping propise i Disciplinski kodeks, a posebno onih koji se odnose na namještanje utakmica.

e) Dopustiti Tvrtkama i/ili njihovim partnerima da ih slikaju i objavljuju njihove audio i video snimke, tijekom igara ili treninga, uključujući razdoblja zagrijavanja i odlaska u svlačionicu i iz nje, igranje na terenu ili poziranje po potrebi, samostalno ili zajedno s drugima, koje se slike i audio i video snimci mogu koristiti na bilo koji način koji žele Tvrtke ili njihovi partneri samo za komercijalne, reklamne i promotivne svrhe. Prava u njima, slike i audio i video snimci pripast će Tvrtkama.

f) Prenijeti prava na slike (uključujući sva prava na ime, nadimak, inicijale, potpis, broj, sliku, glasovni, osobni ili biografski podatak, Klubu i Tvrtkama te im dodijeliti mogućnost prijenosa ovih prava na treće strane za komercijalne, reklamne i promotivne svrhe... itd.

3. Pojedinaac izričito jamči i prihvaća da se sva gore navedena prava dodijeljena prema točki 2. daju bez daljnje kompenzacije za isto, sukladno utvrđenjima Ugovora o radu.

4. Klub i Pojedinaac potvrđuju da ne postoji druga uplata ili naknada, osim bruto plaće utvrđene Zakonom o radu i Ugovorom, za bilo koju aktivnost koja se odnosi na profesionalno obavljanje posla.

5. Pojedinaac jamči i preuzima obveze za Klub, u korist Kluba i košarkaških natjecanja Eurolige, kao i njihovih partnera i pridružena društva, uz jamstvo da ovaj dodatak nije u sukobu i nije i neće predstavljati kršenje bilo kojeg drugog ugovora, sporazuma ili obveze na koju se pojedinac obvezao.

<sup>6</sup> Uz pristupnicu igrača, putovnicu, plaćenu taksu, šalje se svom košarkaškom savezu zahtjev za LOC koji preko platforme FIBA-e kontaktira savez u kojemu je igrač posljednji put bio registriran (npr. igrao je za Real Madrid, dakle španjolski Savez izdaje LOC). Španjolski savez kontaktira taj klub da provjeri je li igrač uopće slobodan prijeći u drugi klub i, ako dobije potvrđan odgovor, izdaje se LOC.

Također, kada su u pitanju tzv. BUY OUT AGREEMENTI – DOGOVOR O OTKUPU PRAVA (dalje u tekstu: BUY-OUT), onda se mora pričekati uplata dogovorenog novčanog iznosa koji se precizira u BUY-OUT-u između prijašnjeg i novog kluba igrača ili trenera (ukoliko je igrač/trener pod ugovorom). U slučaju da je igrač/trener slobodan, odnosno kada nije pod ugovorom s nekim klubom, onda nema razloga za primjenu tog BUY-OUT-a.

Posebnost transfera kod NBA (National Basketball Association) momčadi kada planiraju dovesti igrača iz inozemstva (Europa, Azija, ili neka druga zemlja, a da ne dolazi iz NCAA – National Collegiate Athletic Association ili NBA), maksimalan je iznos koji klub može platiti za BUY-OUT za 2021. godinu 775.000 američkih dolara, te se svake sljedeće godine isti iznos povećava za 25.000, što znači da klub može u ugovoru staviti da je BUY-OUT npr. 1.500.000 američkih dolara i da se od NBA kluba naplaćuje 775.000, a da ostatak onda mora platiti sam igrač. U suprotnom slučaju, kada netko iz svijeta (bilo koji klub iz Europe, Azije ili bilo koje druge zemlje, a da nije iz SAD-a) dovodi igrača koji je igrao u NBA-i, tada nema BUY-OUT-a (niti pozajmica, kao jedne od mogućnosti), nego se dovode samo slobodni igrači.

Nadalje, posebnu pozornost treba obratiti na maloljetne igrače ili na situacije kada igrač potpisuje prvi profesionalni ugovor s klubom po navršetku 18. godine života, tj. po punoljetnosti, jer FIBA ne priznaje ugovore s maloljetnicima koji prelaze u trajanju 18. rođendan maloljetnika, dok Euroliga priznaje.

Pismo odobrenja – LOC (LETTER OF CLEARANCE) praktično je poseban (dodatni) sastojak svakog ugovora o transferu košarkaša, te predstavlja Izjavu o odobrenju koja se mora ishoditi od nacionalnog košarkaškog saveza/federacije članice gdje je igrač zadnji put licenciran, prije nego što ga može licencirati druga federacija/savez članica. Kopija svakog odobrenja mora se poslati (također e-poštom) FIBA-i. Ovaj dokument potvrđuje da dotični igrač može biti licenciran od strane drugog saveza člana. Pismo odobrenja može izdati samo jedna nacionalna federacija/savez članice za točno određeni period, jer bi se u suprotnom mogle izreći sankcije nacionalnom savezu. Pismo odobrenja ne smije biti ograničeno ili uvjetovano.

Ako je primjenjivo i važeće, odobrenje (LOC) mora sadržavati sve sankcije koje su primijenjene prema igraču, kao i ostale kazne nacionalnog saveza članice koje bi mogle biti na snazi protiv igrača, kao npr. razdoblje suspenzije igranja, neplaćeni iznos novčane kazne koja je dio sankcije što je primjenjuje nacionalni savez članice i/ili bilo koje druge sankcije. FIBA uvijek mora biti obaviještena kada se izda bilo koje Pismo odobrenja.

Nacionalni savez članice koja traži odobrenje mora navesti ime, državljanstvo i broj licence FIBA-ina agenta (igrača) koji sudjeluje u prijenosu, gdje je to primjenjivo kao takvo, a ista obveza vrijedi i za nacionalni savez članice za primanje zahtjeva za odobrenje. Jedini razlozi zbog kojih nacionalni savez članice može odbiti udovoljenje zahtjevu za izdavanje Pisma odobrenja jest slučaj kada je igrač pod

ugovorom za svoj klub u periodu koji se nalazi u zahtijevanom vremenu sklapanja ugovora za novi klub, te kada postoji novčani spor između kluba i igrača.<sup>7</sup>

Sve odredbe ovih Pravila o izdavanju Pisma odobrenja primjenjuju se na bilo kojeg licenciranog igrača od strane nacionalnog saveza članice koja se želi prijaviti za međunarodni transfer, neovisno o tome je li igrač domaći ili strani.

Svaki klub koji potpiše ugovor s igračem dužan je osloboditi tog igrača klupskih obveza kada ga nacionalni savez pozove da igra za svoju reprezentaciju u bilo koje vrijeme i kategoriji na glavnom službenom natjecanju FIBA-e, dok je svaki igrač registriran u klubu dužan potvrdno odgovoriti na poziv da igra za svoju reprezentaciju, te u tom smislu, a nakon međunarodnog transfera, svaki nacionalni savez članice mora jamčiti FIBA-i da će osigurati primjenjivanje te odredbe u klubovima.

### **3. TRANSFERI MALOLJETNIH (MLADIH) I PROFESIONALNIH IGRAČA**

Međunarodni transfer nije dopušten prije 18. (osamnaestog) rođendana igrača, osim u posebnim slučajevima koje može odobriti jedino Glavni tajnik FIBA-e, nakon ispitivanja predmeta sa savezima članica i, ako je potrebno, s klubovima i dotičnim igračem.

Zanimljivost je da, ako predloženi transfer nije povezan s košarkom, transfer se može odobriti, a ako je predloženi transfer povezan s košarkom, uzet će se u obzir sljedeći kriteriji prilikom donošenja odluke o autorizaciji prijenosa, i to kako slijedi:

---

<sup>7</sup> Vidi članak 3-76 Book 3. Internih pravila FIBA-e. Whenever a national member federation receives a request for a license for any player who was licensed previously by another national federation, before granting such a license in accordance with its own regulations, it must obtain a letter of clearance on behalf of the player concerned. (Exception: players from academic institutions). The national member federation may not grant the license until it has obtained the letter of clearance from the national member federation of the country where the player was last licensed or from FIBA in terms of article 3-77. A request for a letter of clearance shall be sent by one of the following methods: a. Registered mail with recorded delivery; b. Email; c. Telefax (with confirmation of receipt); d. Express courier with recorded delivery; or e. Delivery by hand (with confirmation of receipt). The national member federation receiving a request for a letter of clearance must reply within seven (7) days following receipt of the request. It shall either grant or refuse the letter of clearance, and shall indicate whether the player in question was in fact licensed in the national member federation receiving the request for the letter of clearance. It shall also indicate the name, nationality and license number of the FIBA player's agent(s) involved in the transfer, where applicable. If the national member federation refuses the request for the letter of clearance in terms of article 3-46 above, this national member federation shall notify the party requesting clearance and FIBA immediately. The refusal shall be accompanied by a copy of the valid contract in question duly dated and signed by the parties involved. A certified English or French translation of this contract shall be attached. If there is no response within the seven (7) day period, the requesting national member federation shall immediately notify FIBA. This communication must be accompanied by a copy of the first letter requesting clearance addressed to the national member federation concerned and a copy of the passport of the player in question. FIBA will authorise the granting of the license without a letter of clearance, unless there are exceptional circumstances as approved by the Secretary General (however, see articles 3-50 to 65 regarding the transfer of players under eighteen [18] years of age).

- a) Novi klub igrača jamči odgovarajuću akademsku i/ili školu i/ili stručno osposobljavanje koje ga priprema za karijeru nakon profesionalne karijere igrača;
- b) Novi klub osigurat će odgovarajuće košarkaške treninge kako bi se razvijao i/ili kao profesionalni igrač;
- c) Novi klub mora pokazati da provodi odgovarajući program treninga za mlade igrače nacionalnosti matične države kluba;
- d) Novi klub dat će doprinos Fondu solidarnosti koji je osnovala FIBA za razvoj mladih igrača;
- e) Mladi igrač, njegovi roditelji, novi klub i novi nacionalni savez, pismeno će izjaviti da će igrač do svog 18. (osamnaestog) rođendana biti na raspolaganju reprezentaciji svoje zemlje i, ako je potrebno, za vrijeme pripreme, kao i za trening-kampove, pod uvjetom da se oni ne miješaju u školske aktivnosti;
- f) Transfer ne smije ometati igračevo školovanje.

Ne može biti više od 5 (pet) vanjskih transfera igrača mladih od 18 (osamnaest) godina odobrenih u bilo kojoj godini od bilo kojeg nacionalnog saveza članice, a ne smije biti niti više od 10 (deset) takvih unutarnjih transfera za bilo koji nacionalni savez članica.

U slučajevima prijenosa povezanih s košarkom u kojima igrač živi blizu granice, koju FIBA odredi od slučaja do slučaja, FIBA se može odreći doprinosa za Fond solidarnosti, ne uključujući takve transfere u ukupan broj ulaznih/vanjskih prijenosa uključenih nacionalnih saveza članica. Svaki sljedeći nacionalni transfer igrača prije njegova 18 (osamnaestog) rođendana, treba odobrenje FIBA-e i bit će uključen u ulazni/vanjski broj transfera.

Ako je transfer odobren prema članku 3-52 Book 3. Internih pravila FIBA-e, novi klub i prvi klub igrača dogovoriti će se o naknadi za razvoj mladog igrača. U slučaju da nisu u mogućnosti dogovoriti se o takvoj naknadi (a u pravilu nisu), glavni tajnik FIBA-e odredit će razumnu naknadu. Takva naknada temelji se prvenstveno, ali ne samo, na ulaganjima kluba koji su pridonijeli razvoju igrača.

Na ili nakon 18. (osamnaestog) rođendana igrača, klub podrijetla/prvi klub/matični klub, tj. Klub ili druga organizacija za koju je licenciran, ima pravo potpisati prvi ugovor s mladim igračem. Taj ugovor mora biti u pisanom obliku i poštovati zakone te države, u minimalnom trajanju od jedne (1) godine, te u najvišem trajanju od četiri (4) godine.<sup>8</sup>

---

<sup>8</sup> Ako igrač odbije potpisati takav ugovor i odlučiti prijeći u novi klub u drugoj zemlji, dva će se kluba dogovoriti o iznosu naknade koja će se platiti prema članku 3-62, uz obavješćivanje FIBA-e. U slučaju da se klubovi ne mogu dogovoriti o visini odštete u roku od četiri tjedna od dana kada je odobrenje za dotičnog igrača prvi put zatraženo od strane novog kluba/saveza, bilo koji klub ima pravo zahtijevati da visinu odštete odredi FIBA. Takav zahtjev mora se podnijeti u pisanom obliku u roku od šest tjedana od datuma kada je odobrenje za dotičnog igrača prvo zatražio savez novog kluba. Odluku, prema članku 3-59, donijet će Glavni tajnik FIBA-e, s tim da igrač ne smije igrati za svoj novi klub dok se ne dogovori nadoknada između dva kluba.



Podzakonski propisi Euroleague (Bylaws) odnose se na skup pravila formiranih Pravilima licenciranja kluba Euroleague, pravilnicima Euroleague, sporazumima, rezolucijama i ugovorima odobrenima od nadležnih upravnih tijela čiji je cilj regulirati Euroleague, te su oni zapravo najvažniji dokument koji je potrebno poznavati i konzultirati prilikom izrade i sklapanja ugovora o transferima košarkaša.<sup>9</sup>

#### **4. FINANCIJSKI ASPEKTI UGOVORA O TRANSFERU PROFESIONALIH KOŠARKAŠA**

Troškovi stjecanja prava na registraciju igrača jesu iznosi plaćeni i/ili plativi drugom klubu i/ili trećoj strani za stjecanje registracije igrača, uključujući naknadu za trening i solidarne doprinose i isključujući bilo kakve unutarnje razvojne ili druge troškove.

Bez obzira na to što svaki klub mora pripremiti revidirane godišnje financijske izvještaje u skladu s vlastitom nacionalnom računovodstvenom praksom za registrirane tvrtke, Međunarodne standarde financijskog izvještavanja ili Međunarodne standarde financijskog izvještavanja za male i srednje subjekte, Bylaws Euroleague uključuje i posebne računovodstvene zahtjeve za registriranog igrača, koji se vode kao „nematerijalna osnovna sredstva“.<sup>10</sup>

Ako su neto prihodi od transfera igrača u određenoj sezoni veći od troškova registracije igrača raspoređenih na troškove istog razdoblja, tada klub ima višak transfernog salda. Ovaj će se višak koristiti za smanjenje kumulativnih troškova plaće igrača u relevantnoj sezoni. Ako su neto prihodi od transfera igrača u određenoj

---

<sup>9</sup> EuroLeague Bylaws refers to the set of rules formed by the EuroLeague Club Licensing Rules, EuroLeague Regulations, agreements, resolutions and contracts approved by the competent governing bodies whose aim is to regulate the EuroLeague. Vidi detaljnije na: <https://www.euroleague.net/rs/arly7cmx6hsh55up/84bd1f8d-134d-42a0-a8ee-cd688d29aaa2/282/filename/2020-21-euroleague-bylaws-linked.pdf>.

<sup>10</sup> Sukladno čl. 2. APPENDIX II EUROLEAGUE FINANCIAL STABILITY AND FAIR PLAY REGULATIONS AND THEIR SCHEDULES: The minimum accounting requirements for clubs that capitalise the costs of acquiring a player's registration are as follows:

a) In respect of each individual player's registration, the depreciable amount must be allocated on a systematic basis over its useful life. This is achieved by the systematic allocation of the cost of the asset as an expense over the period of the player's contract.

b) Only direct costs of acquiring a player's registration can be capitalised. For accounting purposes, the carrying value of an individual player must not be revalued upwards, even though management may believe market value is higher than carrying value. In addition, whilst it is acknowledged that a club may be able to generate some value from the use and/or transfer of locally trained players, for accounting purposes costs relating to a club's own youth sector must not be included in the balance sheet – as only the cost of players purchased is to be capitalised.

c) Amortisation must begin when the player's registration is acquired. Amortisation ceases when the asset is classified as held for sale or when the asset is derecognised (i.e. the registration is transferred to another club), whichever comes first. d) All capitalised player values must be reviewed individually each year by management for impairment. If the recoverable amount for an individual player is lower than the carrying amount on the balance sheet, the carrying amount must be adjusted to the recoverable amount and the adjustment charged to the profit and loss account as an impairment cost. It is recommended for each club to apply consistent accounting policies in respect of player registration costs.

sezoni niži od troškova registracije igrača alociranih na troškove istog razdoblja, tada klub ima saldo za transfer deficita. Ovaj deficit povećava kumulativni trošak plaće igrača u tekućoj sezoni.

U tom pogledu, prilikom sklapanja ugovora o transferu košarkaša treba imati na umu što sve mora biti uključeno u plaće igrača za predmetnu sezonu, kao npr. bruto plaću koju primaju igrači, neto primitak samo radi transfera/prelaska igrača i/ili trenera u novi klub, te iznos naknade za agente/menadžere koje danas u pravilu plaćaju novi klubovi koji dovode igrača (a ne više izravno sami igrači), i to iz razloga što će ta bruto sezonska plaća biti u potpunosti evidentirana u računu dobiti i gubitka te sezone prema obračunskim računovodstvenim načelima. Bruto plaća igrača predstavlja ukupni iznos plaća koje pojedinac redovito prima, obično mjesečno, uključujući sve porezne isplate koje klub obavlja iz neto plaće. Uz to idu i doprinosi za socijalno osiguranje, plaćanja prema marketinškim aktivnostima, naknade za prijevremeni otkaz, a također i odredbe za sve bonuse i isplate u gotovini moraju biti uključene u bruto plaću.

## **5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA UZ POSEBAN OSVRT NA ARBITRAŽNI POSTUPAK PRED BAT-om S OBZIROM NA RASKID UGOVORA**

Zaključno treba spomenuti kako, bez obzira na opsežnost i brojnost propisa koji se bave ovom materijom, ne postoji poseban pravilnik koji regulira BUY-OUT AGREEMENT, već se ti detalji specifično i posebno ugovaraju, sastavljaju i određuju između samih klubova, igrača i menadžera/agenata. No, jedno je zajedničko svim takvim ugovorima, a to je da prijašnji klub, odnosno nacionalni savez, neće izdati LOC novom klubu dok ne plati prijašnjem klubu dogovoreni novčani iznos za otkup prava na igrača, u jednoj ili više rata, u navedenim rokovima.<sup>11</sup> Isto tako, ako padne u zakašnjenje s ratama/obrocima, isto će se tretirati kao da je klub zakasnio s isplatom prema igraču i moći će, poslije opomene, i raskinuti takav ugovor i tužiti klub za ostatak dugovanog iznosa.

I baš tada, u takvim slučajevima jednostranih raskida ugovora (u pravilu od strane igrača), kada nacionalni savez odbije izdati LOC igraču, zbog neriješenih

---

<sup>11</sup> Nerijetko i sami igrači plaćaju takvu odštetu, samo kako bi nastavili karijeru u nekom drugom klubu.



financijskih pitanja (odštete), zapravo dolazi do sporova između igrača i klubova.<sup>12</sup> Tu se najčešće radi o raskidu ugovora zbog promijenjenih okolnosti (*rebus sic stantibus*) koje uzrokuju razne situacije, od nezadovoljstva igrača zbog premalo igranja, do nezadovoljstva kluba zbog nedovoljno dobrog igranja ili ozljeđivanja, smanjenja primanja zbog poremećaja u poslovanju i sl.<sup>13</sup>

Naime, i naš *Zakon o obveznim odnosima* (dalje: ZOO) gotovo identično regulira spomenuti pravni institut, pozivajući se na **načelo savjesnosti i poštenja** kao najvažniji postulat kod razrješenja predmetnih sporova, pa tako članak 370. ZOO-a određuje da je strana koja je ovlaštena zbog promijenjenih okolnosti zahtijevati izmjenu ili raskid ugovora dužna o svojoj namjeri obavijestiti drugu stranu čim sazna da su takve okolnosti nastupile, a ako to ne učini, odgovara za štetu koju je druga strana pretrpjela zbog toga što joj zahtjev nije bio na vrijeme priopćen, dok članak 371. ZOO-a određuje da će se sud pri odlučivanju o izmjeni ugovora, odnosno o njegovu raskidu, rukovoditi **načelom savjesnosti i poštenja**, vodeći računa osobito o svrsi ugovora, o podjeli rizika koja proizlazi iz ugovora ili zakona, o trajanju i djelovanju izvanrednih okolnosti te o interesima obiju strana.

Specifičnost pravne situacije dolazi u slučajevima kada nacionalni savez odbije izdati igraču LOC. Tada isti ima pravo žalbe na takvu odluku direktno FIBA-i, kao krovnoj organizaciji koja odlučuje samo o LOC-u, ali ne i o BUY-OUT AGREEMENTU, odnosno praktički odlučuje o tome ima li igrač pravo na jednostrani raskid ugovora i izlazno pismo (LOC), te mu samim time FIBA izdaje LOC (umjesto nacionalnog saveza), dok istovremeno upućuje stranke da sve eventualne sporove u tom smislu (pitanje zakonitosti raskida ugovora, odšteta, ostala financijska pitanja, naknada štete<sup>14</sup> i dr.), rješavaju direktno putem BAT-a.<sup>15</sup>

<sup>12</sup> Temeljni pravni izvori glede raskida ugovora prije svega su Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine, 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. 76/10 – promjena Ustava, 85/10. – pročišćeni tekst, 5/14), te *Zakon o obveznim pravnim odnosima* (Narodne novine, br. 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15., 29/18). Vidjeti više o raskidu i izmjeni zbog promijenjenih okolnosti u: Ivica Crnić, *Zakon o obveznim odnosima*, šesto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Pravo 88, Organizator, Zagreb 2016., Vilim Gorenc, Loris Belanić, Hrvoje Momčinović, Ante Perkušić, Andrea Pešutić, Zvonimir Slakoper, Mario Vukelić & Branko Vukmir, *Komentar Zakona o obveznim odnosima*, Narodne novine, Zagreb 2014., Hrvoje Kačer, Aldo Radolović & Zvonimir Slakoper, *Zakon o obveznim odnosima s komentarom*, Poslovni zbornik, Zagreb 2006., te *Zakon o sportu*, Narodne novine, br. 71/06. 150/08., 124/10., 124/11., 86/12., 94/13., 85/15., 19/16. – ispravak, 98/19., 47/20, i *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda* (Narodne novine – Međunarodni ugovori broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 13/03., 9/05., 1/06., 2/10).

<sup>13</sup> Vidjeti više u: Silvija Petrić, „Izmjena ili raskid ugovora zbog promijenjenih okolnosti prema novom Zakonu o obveznim odnosima“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci* (1991.), v. 28, br. 1/2007., str. 110. i dalje.

<sup>14</sup> Tu se radi o šteti zbog nezakonitog raskida Ugovora i odlaska iz Kluba, kršenja Stegovnika, nanošenja štete ugledu Kluba, poremećene koncepcije momčadi jer se nije uspjela na tržištu naći adekvatna zamjena za tog igrača, dok se npr. zbog njega dao otkaz drugom igraču, te naknade uložene za razvoj igrača.

<sup>15</sup> FIBA u pravilu poštuje odluke nacionalnih saveza i ne izdaje LOC igračima, ako je to odbio nacionalni savez, no kako u svemu, tako i u ovim postupcima, sve ovisi o „jačini“ nacionalnog saveza i o „težini“ samog igrača, pa se tako sve češće događa da FIBA ide protiv odluka slabijih i ne tako moćnih nacionalnih saveza, a u korist igrača, postavljajući se tako praktički iznad svih, pogotovo BAT-a, te sama odlučuje o opravdanosti jednostranih raskida ugovora (što nije i ne smije biti njezin posao) i izdavanju LOC-a, dok sva ostala sporna pitanja prebacuje na BAT.

Za napomenuti je kako se od siječnja 2022. godine primjenjuju nova/izmijenjena pravila BAT-a, u kojima je najveća novina značajno podizanje troškova postupka (tzv. *handling fee i legal fees*), dok su ostale odredbe manje-više ostale slične. To znači da su materijalni troškovi pristupa BAT-u toliko visoki (npr. za spor vrijednosti 50.000 eura, troškovi koji se moraju platiti BAT-u iznose oko 12.000 eura) da se klubovi koji nemaju financijske moći teško odlučuju ostvarivati zaštitu poduzimanjem tog koraka.

Na BAT-u se inače ne vode usmene rasprave, već se sve rješava dostavom i pregledom dokumentacije e-mailovima, a isti odlučuje samo prema načelu „pravičnosti“, odnosno *ex aequo et bono*.<sup>16</sup>

Takva načela prihvaćena su i u našem sustavu, odnosno naš Zakon o obveznim odnosima (čl. 369.) regulira postupanje kod odlučivanja o raskidu ugovora zbog promijenjenih okolnosti na gotovo identičan način:

### Članak 369.

*(1) Ako bi zbog izvanrednih okolnosti nastalih nakon sklapanja ugovora, a koje se nisu mogle predvidjeti u vrijeme sklapanja ugovora, ispunjenje obveze za jednu ugovornu stranu postalo pretjerano otežano ili bi joj nanijelo pretjerano veliki gubitak, ona može zahtijevati da se ugovor izmijeni ili čak i raskine.*

*(2) Izmjenu ili raskid ugovora ne može zahtijevati strana koja se poziva na promijenjene okolnosti ako je bila dužna u vrijeme sklapanja ugovora uzeti u obzir te okolnosti ili ih je mogla izbjeći ili savladati.*

*(3) Strana koja zahtijeva izmjenju ili raskid ugovora ne može se pozivati na promijenjene okolnosti koje su nastupile nakon isteka roka određenog za ispunjenje njezine obveze.*

*(4) Kad jedna strana zahtijeva raskid ugovora, ugovor se neće raskinuti ako druga strana ponudi ili pristane da se odgovarajuće odredbe ugovora pravično izmijene.*

*(5) Ako izrekne raskid ugovora, sud će na zahtjev druge strane obvezati stranu koja ga je zahtijevala da ovoj naknadi pravičan dio štete koju trpi zbog toga.*

Na kraju ćemo spomenuti u posljednje vrijeme sve češće spominjani razlog za raskid ugovora profesionalnih košarkaša, naravno, prouzročen pandemijom COVID-a 19 i bezrazložnim odbijanjem igrača da se cijepe preporučenim

---

<sup>16</sup> Često u Ugovorima nije regulirano sve što bi trebalo biti, tako da onda jedino preostaje odlučivati temeljem pravičnosti, što je upravo i primjer s nedavnim slučajem odlaska igrača iz Košarkaškog kluba Split, i to jednog od talentiranijih splitskih košarkaša iz poznate košarkaške obitelji, gdje je isti imao ugovorom „zagarantirane“ minute igranja (što je na svoj način sporno i predstavlja velik teret za trenera), ali ugovorom nije bilo regulirano kada i na koji bi se način te minute igranja trebale računati, pa bi isto značilo da se izračun minuta igranja svakako ne može računati na samom početku sezone, nakon samo nekoliko odigranih utakmica, već u „duhu propisa i pravičnosti“, a to bi značilo ili na kraju nekog natjecanja ili na kraju sezone. O tome BAT tek treba donijeti svoju meritornu odluku.

cjepivima,<sup>17</sup> gdje ni NBA, ni FIBA, a niti EUROLEAGUE za sada nisu i neće uvesti obvezu cijepjenja za igrače, ali zato oni neće biti niti plaćeni za propuštene utakmice u mjestima i dvoranama koje podliježu lokalnim protuepidemijskim mjerama.<sup>18</sup> No, kako sada stvari stoje, pitanje je koliko će klubovi trpjeti takve igrače i poremećaje u koncepciji momčadi, tako da možemo uskoro očekivati vrlo vjerojatne raskide ugovora o profesionalnom igranju s igračima koji se odbijaju cijepiti. U takvim situacijama bit će dovoljno pozvati institut „promijenjenih okolnosti“, odnosno ugovornu klauzulu *rebus sic stantibus*. U Republici Hrvatskoj isto se može očekivati i s najavljenim promjenama u pozitivnoj legislativi, prvenstveno Zakona o radu.

## POPIS LITERATURE

1. Crnić, Ivica, *Zakon o obveznim odnosima*, šesto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Pravo 88, Organizator, Zagreb 2016.
2. Gorenc, Vilim; Belanić, Loris; Momčinović, Hrvoje; Perkušić, Ante; Pešutić, Andrea; Slakoper, Zvonimir; Vukelić, Mario & Vukmir, Branko, *Komentar Zakona o obveznim odnosima*, Narodne novine, Zagreb 2014.
3. Kačer, Hrvoje; Radolović, Aldo & Slakoper, Zvonimir, *Zakon o obveznim odnosima s komentarom*, Poslovni zbornik, Zagreb 2006.
4. Petrić, Silvija, „Izmjena ili raskid ugovora zbog promijenjenih okolnosti prema novom Zakonu o obveznim odnosima“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci* (1991.), v. 28, br. 1/2007., str. 110. i dalje.

## Propisi

1. Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine, 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. 76/10 – promjena Ustava, 85/10. – pročišćeni tekst, 5/14).
2. Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15., 29/18).
3. Zakon o sportu (Narodne novine, br. 71/06., 150/08., 124/10., 124/11., 86/12., 94/13., 85/15., 19/16. – ispravak, 98/19., 47/20).
4. Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine – Međunarodni ugovori broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 13/03., 9/05., 1/06., 2/10).

## Internetski izvori

1. [www.euroleague.net](http://www.euroleague.net)
2. [www.fiba.basketball](http://www.fiba.basketball)

---

<sup>17</sup> Zvijezda NBA lige i Brooklyn Netsa Kyrie Irving jedan je od najpoznatijih NBA igrača koji se ne želi cijepiti zbog čega su mu Netsi zabranili igranje i treniranje s ostatkom momčadi, no početkom 2022. godine ipak mu je dopušteno, uz obvezno svakodnevno testiranje.

<sup>18</sup> Lokalni propisi najviše pogađaju tri NBA momčadi, New York Knickse, Brooklyn Netse i Golden State Warriorse. Necijepljeni igrači domaćih momčadi u New Yorku i San Franciscu morat će propustiti polovicu dvoboja u osnovnom dijelu sezone.

## **SPECIFIC (ACCIDENTAL) CONTRACTUAL PROVISIONS IN THE CONTRACT OF PROFESSIONAL BASKETBALL PLAYERS IN RELATION TO FIBA BOOK 3 INTERNAL RULES AND BY-LAWS EUROLEAGUE – „LETTER OF CLEARANCE“ AND „BUY OUT AGREEMENT“**

In this text, the author gives an overview and analysis of the positive provisions of special regulations governing legal relations in the transfer of professional basketball players, as well as the termination of professional contracts for playing professional basketball players. The provisions of the Fiba Book 3 Internal Rules and Bylaws Euroleague are analyzed in particular, with regard to exit letters and indemnity agreements (letters of clearance and buy out agreements), between Clubs and professional players. Examples of the contracts in question are also given, as well as their special (incidental) provisions, with a proposal of possible solutions in case of disagreement between the contracting parties (clubs and players). Furthermore, the limited possibility of resolving disputes in these situations with the competent bodies of FIBA (Fédération Internationale de Basketball) is pointed out, and in this regard, an overview of arbitration proceedings with BAT (Basketball Arbitral Tribunal) is given. The author also deals with specific cases that have occurred in practice in relation to incidental contractual provisions from which disputes have arisen, whose knowledge is needed to ensure effective resolution of proceedings in front of FIBA, but also arbitration proceedings in front of BAT.

**Key words:** *contractual provisions, basketball, compensation, exit letter, termination of contract, decisions*